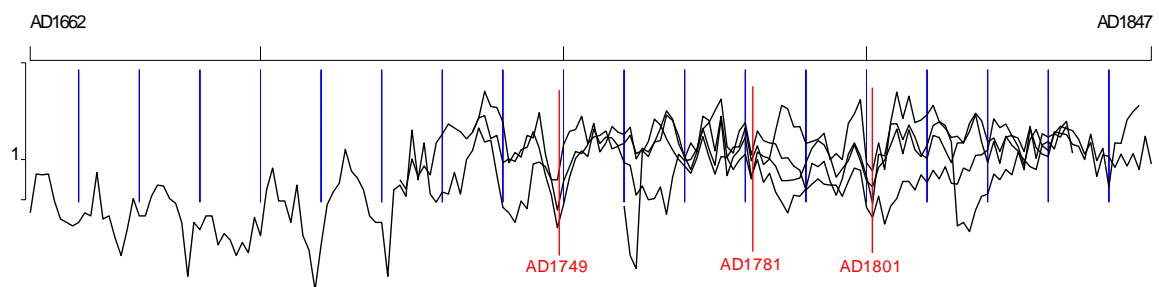

Dendrokronologisk undersøgelse af prøver udtaget fra stabber under stabbur Histøl, Vennesla kommune, Agder fylke, Norge

NNU Rapport 7 – 2021

Claudia Baittinger og Niels Bonde

Årringskurverne for de daterede prøver plottet på en tidsakse i synkron position med angivelse af bemærkelsesværdige minima.

Dendrokronologi

Nationalmuseet
Miljøarkæologi og Materialeforskning

Norge

Agder

Histøl

Vennesla kommune
Gnr/Bnr: 63/1

Koordinater: 58.2784879 N, 7.9529299 E

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Indsendt af Agder fylkeskommune og Nationalmuseet

Prøver er udtaget af Rolf Einar Huus

Træart: egetræ (*Quercus* sp.)

Undersøgt af: Niels Bonde og Claudia Baittinger

NNU j. nr.: A9686, marts 2021.

Resultatet kan frit anvendes ved henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for yderligere oplysninger mm. Rapporten kan endvidere lastes ned fra hjemmesiden www.nnuweb.dk, under Dendrokronologi, Se endvidere Agder fylkekommunes oversigt over dendrokronologiske undersøgelser <https://agderfk.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4426ccc94a764da08c59a313aff22b29>

Stabber fra bur

I alt er der undersøgt seks prøver af egetræ (*Quercus* sp.). Alle udtaget som borekerner.

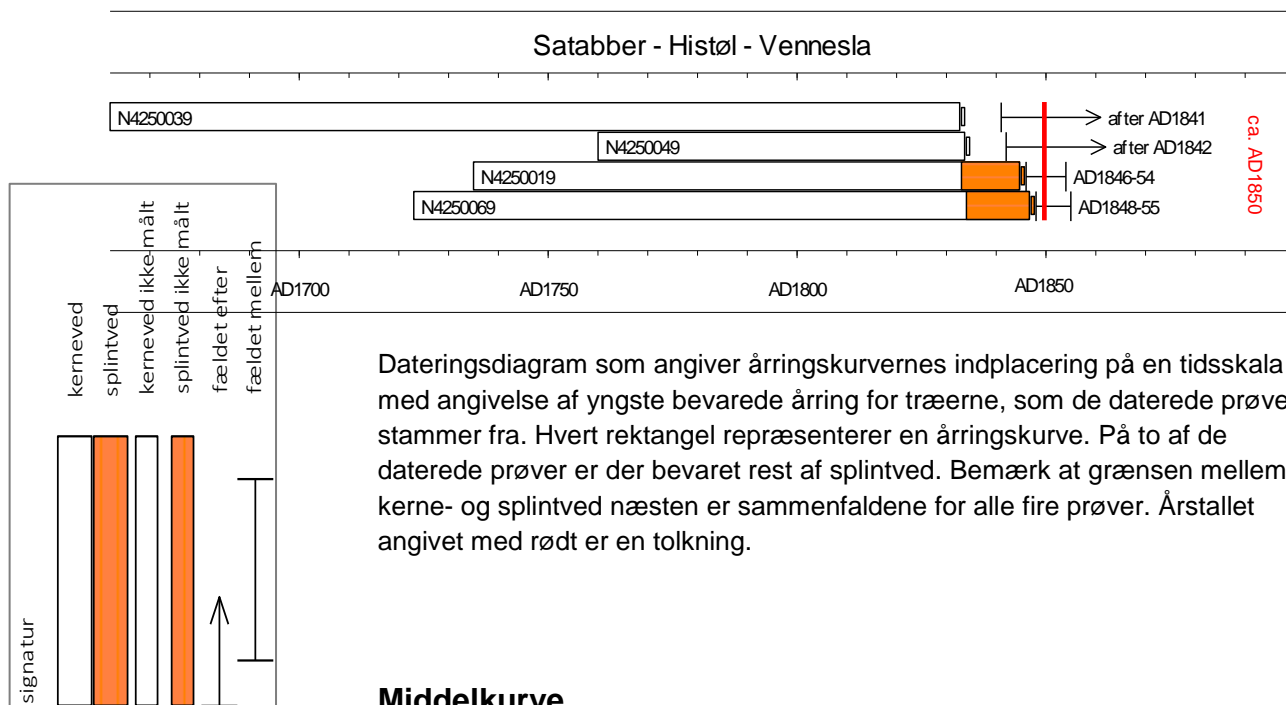
Der er konstateret splintved på tre prøver. Ingen med Waldkante (træets sidstdannede årring).

Antallet af årringe i prøverne varierer mellem 75 og 178.

Fire prøver er dateret.

For statistiske værdier / beskrivelse med mere vedrørende de enkelte prøver, se katalog.

Undersøgelsen viser, at de daterede prøver stammer fra træer, der formentlig er fældet ca. AD1850. To af prøverne har rest af splintved bevaret med et beregnet fældningstidspunkt AD1846-55. For de to prøver uden bevaret splintved gælder, at det formentlig kun er splintveddet, der er gået tabt, og at træerne, som de to prøver stammer fra, formentlig har sammenfaldende fældningstidspunkt med de førstnævnte.

Dateringsdiagram som angiver årringskurvernes indplacering på en tidsskala med angivelse af yngste bevarede årring for træerne, som de daterede prøver stammer fra. Hvert rektangel repræsenterer en årringskurve. På to af de daterede prøver er der bevaret rest af splintved. Bemærk at grænsen mellem kerne- og splintved næsten er sammenfaldene for alle fire prøver. Årstallet angivet med rødt er en tolkning.

Middelkurve

Årringskurverne fra alle de daterede prøver er sammenregnet til en til en middelkurve, n425m001, på 186 år, som dækker perioden AD1662-1847.

Kryds-datering absolut

Årringskurverne er søgt dateret ved hjælp af relevante grund- og referancekurver for fyrretræ fra det sydlige Norge.
(se tabel)

Referencer:

Splintstatistik for (norsk) egetræ: 15 [-8, +6]

Ref.: Christensen, K. & Havemann, K. 1998: Dendrochronology of oak (*Quercus* sp.) in Norway. AmS-Varia 32, pp. 59f. Stavanger.

For *t*-værdi:

Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne grund- og referencekurver, anvendt kurver, som er stillet til rådighed af Thomas S. Bartholin (Scandinavian Dendro) og Terje Thun (NTNU).

Kurver QUSP	-	-	N425m001	
			AD1662	
-	start	dates	AD1847	
-	dates	end		
N053m001	AD1479	AD1824	3.69	N Vennesla Bom
N118m001	AD1656	AD1876	3.10	N Manneåak fjøs
N112m001	AD1625	AD1892	/	N Bomsholmen
NIndl2	AD1759	AD1988	5.99	N Indland 48 timber mean
n-rec	AD1715	AD2005	3.58	N Agder recente træer

Tabel: Absolut datering. Prøve af egetræ (*Quercus* sp.) *t*-værdier for kryds-datering med grund- og referencekurver. For *t*-værdier se Baillie & Pilcher, 1973

Beregning af middelkurve

Mean sequence - n425m001

Dated AD1662 to AD1847

Contains the following files

n4250019.d dated AD1735 to AD1845 of type R 12 N

n4250039.d dated AD1662 to AD1833 of type R 0 N

n4250049.d dated AD1760 to AD1834 of type R 0 N

n4250069.d dated AD1723 to AD1847 of type R 13 N

Katalog over undersøgte prøver

n4250019

A9686 Histøl stabbe N/V hjørne i stabbur prøve 1
Raw Ring-width QUSP data of 111 years length
Dated AD1735 to AD1845
12 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 125.89 Sensitivity 0.26
Interpretation: AD1846-54

n4250029

A9686 Histøl stabbe midt vest under stabbur prøve 2
Raw Ring-width QUSP data of 135 years length
Undated; relative dates - 1 to 135
13 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 106.01 Sensitivity 0.27

n4250039

A9686 Histøl stabbe S/V hjørne underH1stabbur prøve 3
Raw Ring-width QUSP data of 172 years length
Dated AD1662 to AD1833
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 82.08 Sensitivity 0.26
Interpretation: after AD1841

n4250049

A9686 Histøl stabbe S/Ø hjørneunderi stabbur prøve 4
Raw Ring-width QUSP data of 75 years length
Dated AD1760 to AD1834
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 126.75 Sensitivity 0.27
Interpretation: after AD1842

n4250059

A9686 Histøl stabbe midt øst under stabbur prøve 5
Raw Ring-width QUSP data of 178 years length
Undated; relative dates - 1 to 178
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 77.57 Sensitivity 0.29

n4250069

A9686 Histøl stabbe ? under stabbur prøve 6
Raw Ring-width QUSP data of 125 years length
Dated AD1723 to AD1847
13 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 123.68 Sensitivity 0.21
Interpretation: AD1848-55